

Advies nr. 168/2019 van 08 november 2019

Betreft: advies betreffende de wijziging van de Internationale Overeenkomst van 15 december 1993 m.b.t. het treinverkeer tussen België en het Verenigd Koninkrijk via de vaste kanaalverbinding (CO-A-2019-193)

De Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna de "Autoriteit");

Gelet op de wet van 3 december 2017 *tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit*, inzonderheid op artikelen 23 en 26 (hierna "WOG");

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG* (hierna "AVG");

Gelet op de wet van 30 juli 2018 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens* (hierna "WVG");

Gelet op het verzoek om advies van de heer Pieter De Crem, Minister van Veiligheid en Binnenlandse Zaken belast met Buitenlandse Handel en mevrouw Maggie De Block, Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid, en van Asiel en Migratie, ontvangen op 25/10/2019;

Gelet op het verslag van mevrouw Alexandra Jaspar, Directeur van het Kenniscentrum van de Gegevensbeschermingsautoriteit ;

Brengt op 08 november 2019 het volgend advies uit:

I. VOORWERP VAN DE AANVRAAG

1. De voorwaarden waaronder het treinverkeer door de Kanaaltunnel tussen het Verenigd Koninkrijk en het continent plaatsvindt, worden vandaag geregeld door de *Overeenkomst tussen de Regering van het Koninkrijk België, de Regering van de Franse Republiek en de Regering van het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland met betrekking tot het treinverkeer tussen België en het Verenigd Koninkrijk via de vaste kanaalverbinding, ondertekend op 15 december 1993*, inclusief het *Protocol inzake doorgaand treinverkeer tussen België en het Verenigd Koninkrijk via de vaste kanaalverbinding, van dezelfde datum*. Zowel deze Overeenkomst als het Protocol werden, samen met een *Bijzondere Overeenkomst inzake veiligheidsvraagstukken* en een *Protocol inzake de oprichting van een tripartite intergouvernementeel comité* omgezet bij wet van 29 augustus 1997.

2. Vermits het Eurostarnetwerk sinds april 2018 is uitgebreid tot het Nederlandse spoorwegennet, is het nodig om de voornoemde tripartite overeenkomst en het daaraan aangehechte protocol te herzien. Er wordt van de gelegenheid gebruik gemaakt om een aantal hiaten in de overeenkomst, meer bepaald m.b.t. de bevoegdheden inzake veiligheid en het statuut van het politiepersoneel op de trein, te verhelpen. Dit resulteerde in een ontwerp van *Overeenkomst tussen de Regering van de Franse Republiek, de Regering van het Koninkrijk België, de Regering van het Koninkrijk der Nederlanden en de Regering van het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland die de overeenkomst tussen de Regering van het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, de Regering van het Koninkrijk België en de Regering van de Franse Republiek met betrekking tot het treinverkeer tussen België en het Verenigd Koninkrijk via de vaste kanaalverbinding, ondertekend te Brussel op 15 december 1993, wijzigt en aanvult*, hierna het ontwerp.

3. De nota aan de ministerraad trekt de aandacht op de specifieke bepaling m.b.t. de verwerking van persoonsgegevens die het ontwerp invoegt:

"Er wordt in de bestaande Overeenkomst een algemene clausule (artikel 23A) inzake bescherming van persoonsgegevens ingebracht. Deze clausule zal in voorkomend geval verder moeten verfijnd worden door uitvoeringsakkoorden.

Het is belangrijk te preciseren dat noch de bestaande Overeenkomst, noch het voorliggende ontwerp voorziet in nieuwe vormen van gegevensuitwisseling. Alle vormen van gegevensuitwisseling die door dit verdrag gegenereerd worden, zijn reeds voorzien in bestaande internationale instrumenten. De gegevensbeschermingsclausule heeft dus niet tot doel aan te duiden onder welke voorwaarden de verwerking en uitwisseling van gegevens dient te gebeuren, maar duidt wel aan welke regelgeving inzake gegevensbescherming van toepassing is bij het uitvoeren van de opdrachten".

4. In het begeleidend schrijven dat het ontwerp vergezelt, wordt verduidelijkt dat de onderhandelaars zich ervan bewust zijn dat dit artikel niet zal volstaan ingeval van een Brexit zonder akkoord. *"In dat geval zal het noodzakelijk zijn, tenzij de Unie een adequaathedsbeslissing zou genomen hebben tegenover het Verenigd Koninkrijk, bilateraal of quadrilateraal één of meerdere protocollen af te sluiten tussen de verdragspartijen met precieze regels over de uitwisseling van gegevens"*.

5. Gelet op de voorgenomen ondertekening van de overeenkomst medio november 2019, wordt bij hoogdringendheid advies gevraagd. Gelet op de korte tijdspanne waarover de Autoriteit beschikt beperkt zij zich tot het becommentariëren van het nieuwe artikel 23A in abstracto.

II. ONDERZOEK TEN GRONDE

6. Het nieuwe artikel 23A¹ luidt:

"Officers of a State, when acting in the pursuance of the Agreement, shall be subject at all times to the applicable legislation in relation to the automated processing of personal data in the exercise of their functions".

7. Artikel 4.2) AVG en artikel 3.2) van de Richtlijn (EU) 2016/680² dat in Belgisch recht werd omgezet door artikel 26, 2° WVG geven dezelfde invulling aan het begrip "verwerking". In beide gevallen wordt onderlijnd dat het bewerkingen op persoonsgegevens betreft *"al dan niet uitgevoerd via geautomatiseerde procedés"*. Dit betekent dat het beschermingsregime van deze normen ook op niet geautomatiseerde bewerkingen van persoonsgegevens van toepassing is.

8. Zoals artikel 23A van het ontwerp thans geformuleerd is, beperkt het de bescherming van de hiervoor geciteerde normen tot de verwerkingen die gebeuren door middel van geautomatiseerde procedés. De Autoriteit stelt vast dat dit strijdig is met de AVG, met de Richtlijn (EU) 2016/680 en met de bepalingen van de WVG. De tekst moet op dit punt dus worden aangepast.

9. Volgens de nota aan de ministerraad heeft artikel 23A uitsluitend tot doel te bepalen welke regelgeving inzake gegevensbescherming van toepassing is bij het uitvoeren van de opdrachten. Als dat daadwerkelijk de bedoeling is, dan is de tekst voor verbetering vatbaar.

¹ Momenteel is er uitsluitend een Engelse versie van het ontwerp beschikbaar.

² Richtlijn (EU) 2016/680 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door bevoegde autoriteiten met het oog op de voorkoming, het onderzoek, de opsporing en de vervolging van strafbare feiten of de tenuitvoerlegging van straffen, en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Kaderbesluit 2008/977/JBZ van de Raad.*

10. Volgens dit artikel zijn de staatsambtenaren wanneer zij handelen in uitvoering van de overeenkomst onderworpen aan de **toepasselijke wetgeving** in verband met de verwerking van persoonsgegevens. Uit die formulering valt niet op te maken welke dan de toepasselijke wetgeving wel is: is dat deze van de staat waarvoor hij optreedt? Is dat deze van de staat waar hij zich bevindt op het ogenblik dat hij de gegevens verwerkt (bijvoorbeeld een Belgische douanier doet op de trein terwijl deze zich in de tunnel bevindt, vaststellingen die gepaard gaan met de verwerking van persoonsgegevens)?

11. Gelet op het feit dat bepaalde artikelen van de AVG door de EU-lidstaten verder konden worden uitgewerkt en dat elke EU-lidstaat de Richtlijn (EU) 2016/680 in nationaal recht heeft omgezet, heeft elke nationale wetgeving betreffende de verwerking van persoonsgegevens wel een aantal specifieke bijzonderheden waarmee bij de verwerking moet worden rekening gehouden. Vandaar het belang om duidelijk te maken welke de toepasselijke wetgeving juist is.

12. De nota aan de ministerraad vestigt er tevens de aandacht op dat noch de overeenkomst van 15 december 1993 noch het ontwerp voorzien in nieuwe vormen van gegevensuitwisseling, alle vormen van gegevensuitwisseling die door de overeenkomst gegeneerd worden, zijn reeds voorzien in bestaande internationale instrumenten.

13. De Autoriteit stelt vast dat de overeenkomst van 15 december 1993 de verwerking van persoonsgegevens benadert vanuit het standpunt van de ambtenaren die instaan voor de uitvoering van die overeenkomst. Er wordt helemaal geen aandacht geschonken aan de burgers die deze uitvoering ondergaan en wiens gegevens worden verwerkt. Uit de lectuur van deze overeenkomst kunnen zij onmogelijk opmaken dat alle gegevensverwerkingen waartoe de overeenkomst van 15 december 1993 aanleiding geeft reeds elders geregeld zijn. De overeenkomst maakt wel gewag van de Schengen Borders Code (Schengengrenscore) maar zonder deze te linken aan de verwerking van persoonsgegevens.

14. De tekst moet voor de burger duidelijkheid verschaffen aangaande de verwerking van zijn gegevens. Dit kan door in de tekst een artikel op te nemen waarin de diverse gegevensverwerkingen worden opgesomd met telkens een verwijzing naar de norm die de desbetreffende gegevensverwerking omkadert (doeleinde, verwerkingsverantwoordelijke, welke gegevens, bewaartermijn, mededeling aan derden).

OM DEZE REDENEN

de Autoriteit

is van oordeel dat de volgende aanpassingen van het ontwerp zich opdringen:

- de toepassing van de geldende normen in verband met de verwerking van persoonsgegevens niet beperken tot geautomatiseerde verwerkingen (punten 7 en 8);
- de toepasselijke wetgeving inzake de verwerking van persoonsgegevens duidelijk identificeren (punten 10 en 11);
- de diverse gegevensverwerkingen opsommen met telkens een verwijzing naar de norm die de desbetreffende gegevensverwerking omkadert met het oog op transparantie naar de burger (punten 13 en 14);

(get.) Alexandra Jaspar

Directeur van het Kenniscentrum